

Едуард Шарий

Слухач магістерської програми

Науковий керівник: к.т.н., доцент Вітровий А.О.

Тернопільський національний економічний університет

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РАЦІОНАЛЬНОМУ ПРИРОДОКОРИСТУВАННІ

Інвестиції в раціональне природокористування необхідно представляти як довгострокове вкладення інвестиційного капіталу в підприємства різних галузей, підприємницькі проекти, соціально-економічні та екологічні програми або інноваційні проекти, безпосередньо спрямовані на поліпшення екологічної обстановки. Нехтування умовами і специфічними правилами інвестування призводить до неприпустимо низьку ефективність самих інвестицій, а також до помилкових висновків економічних досліджень в сфері природокористування.

Серед факторів, що обумовлюють сучасну екологічну обстановку в країні і регіонах, особливе місце займають фінансування природоохоронних заходів та екологічні інвестиції в цілому. Тому основними завданнями екологічного аналізу інвестиційного проекту є встановлення розміру потенційного збитку, що наноситься об'єктом навколишньому середовищу в інвестиційний і в післяінвестиційне періоди, а також визначення заходів, необхідних для пом'якшення або запобігання даного збитку. Отже, необхідні такі засоби захисту навколишнього середовища, що не зменшували б ємності екосистеми.

Проблему охорони навколишнього середовища повинні вирішувати пооб'єктні інвестиційні проекти. Їх взаємозв'язок і управління природоохоронними заходами повинні координувати державні органи. Крім того, інвестиції в раціональне використання природних ресурсів повинні оцінюватися з урахуванням особливостей самої сфери діяльності. Вкачестве поняття «інвестиційний капітал» потрібно розглядати не тільки фінансові, а й майнові, людські, інтелектуальні, соціальні і екологічні ресурси. Оскільки жодна сфера людської діяльності не може здійснюватися поза природокористування, раціоналізація останнього, безумовно, передбачає, що процес інвестування повинен відбуватися у всіх галузях економіки і приводити до перерозподілу ресурсів між володіють і такими, що потребують сторонами.

В масштабах країни в цілому, і в масштабах окремого регіону інвестиції в раціональне природокористування завжди спрямовані на поліпшення умов життєдіяльності людини, завжди враховують характер впливу екологічної обстановки на стан здоров'я людей, ось чому цілі інвестицій в раціональне використання природних ресурсів і охорону навколишнього середовища є загальними для всіх учасників природокористування.

Серед цих цілей виділяються наступні:

- раціональне використання природних ресурсів з урахуванням потреб майбутніх виробників;
- розвиток і вдосконалення соціально-економічних умов життєдіяльності людини;
- запобігання, а також зниження екологічних ризиків і пов'язаних з ними соціальних, економічних ризиків самого підприємства-природопользователя;
- поліпшення властивостей і якостей екосистеми;
- зниження ризиків, пов'язаних з недостатнім розвитком організаційно-економічного механізму природокористування;
- попередження та ліквідація екологічних катастроф.

Для зменшення системного економічного ризику, підвищення ефективності інвестиційної діяльності, визначення пріоритетних напрямків раціонального природокористування необхідно представляти основні джерела фінансування екологічних інвестицій:

- бюджети різних рівнів;

- фонди цільових програм;
- екологічні фонди;
- власні кошти природокористувачів;
- відрахування в інвестиційних проектах, програмах по галузям, регіонам;
- економічну допомогу зарубіжних країн.

Здійснення інвестицій в раціональне природокористування і охорону навколишнього середовища окремо від інших напрямків не дозволяє досягти необхідного ефекту від інвестиційної діяльності. Природне середовище видозмінюється внаслідок зовнішніх і внутрішніх пов'язаних один з одним впливів на екосистему і перетворюється в природно-господарський комплекс. Врахування цієї тенденції також є необхідною в інвестиційній діяльності.

Але економічне зростання потенціалу області неминуче призводить до виникнення гострих екологічних проблем, а це обумовлює впровадження інвестиційних проектів щодо раціонального природокористування, охорони навколишнього середовища і забезпечення екологічної безпеки. При цьому природно-кліматична суворість високих широт збільшує питомі витрати капітальних вкладень, істотно ускладнює динаміку рентабельності інвестиційних програм, тож труднощі виникають вже на етапі прогнозування соціальних і правових змін початкових параметрів вигідності вкладення інвестицій.

Обмеженість інвестицій, які не задовольняють повною мірою потреби суспільства, одночасно виступає як фактор, що змушує суб'єкт управління керуватися правилом пріоритетного вибору напрямків і об'єктів інвестування. Суперечливість і різночасних характер мотивів інвестування зумовлюють незбіжні стратегії екологічної поведінки суб'єктів господарювання. Проблема оптимізації еколого-економічної діяльності, її дозвіл припускають, що всі суб'єкти влади і управління, відповідальні за область, встановлять такі параметри регіонального режиму господарської діяльності, які відповідатимуть ідеї виходу на збалансований стан еколого-соціально-економічної системи.

Оскільки Північ знаходиться в сфері стратегічних інтересів Росії і грає ключову роль у розширеному відтворенні її економіки, освоєння його природних ресурсів набуває для країни першорядне не тільки економічне, але і політичне значення. Зволікання в даній сфері є неприпустимим, але і непродуманий характер екологічних заходів, інвестиційна діяльність, яка не враховує специфіку екологічних і соціальних обмежень, можуть погіршити ситуацію. Ефект можливий лише при комплексному та збалансованому використанні всіх потенціалів зростання і одночасному врахуванні тих екологічних і соціальних обмежень, які впливають на розвиток продуктивних сил. Масштаб і якість інвестицій в основний капітал, забезпечуючи динамічний розвиток регіону, сприяють модернізації виробничої сфери та здійснення раціонального природокористування і охорони навколишнього середовища.

Список використаних джерел

1. Гудзинський О.Д. Стратегічний розвиток підприємств аграрної сфери економіки України: аналітико-прогнозна оцінка: колективна монографія. К.: ЦП «Компринт». 2017. 366 с.
2. Дзядикевич Ю. В. Економіка довкілля і природних ресурсів: монографія. Тернопіль: Астон, 2016. 392 с.
3. Сабадаш В. В. Екологічні конфлікти: теоретико-методологічні аспекти еколого-економічного дослідження. Сталий розвиток та екологічна безпека суспільства в економічних трансформаціях. Сімферополь : ПП «Підприємство Фенікс», 2010. С. 336-357.
4. Брошак І. С. Моніторинг ґрунтів, шляхи покращення родючості та екологічної безпеки земель Тернопільської області: монографія/ І. С. Брошак, Р. Б. Гевко, С. С. Никеруй, А. О. Вітровий та ін. Тернопіль: Видавн.-поліграф. центр «Економічна думка», 2013. 160 с.